

Fontana. Ta kar verjeti ni mogel svojim očem, ko je videl, koliko dela sva zanj naredila s profesorjem Šaleharjem. Naj za zaključek navedem samo zadnje stavke iz njegovega zahvalnega pisma: »Vaša raziskava je tako zanimiva, da ne bom uporabil podatkov iz nje samo v svoji knjigi, ampak jo bom poskušal v celoti objaviti v kateri od italijanskih čebelarških revij. Vsekakor pa

zdaj vem, da je in da je bilo slovensko čebelarstvo vedno najbolj napredno.«

Vira:

Ustna informacija.

Fontana, P. (2017): *Il piacere delle api*. str. 349–351.

Šalehar, A. (2020): *Kronologija zapisov (rokopisi in objave) o prahi matice s troti v zraku*, 13 strani.

Prvo čebelarško društvo na Slovenskem

Verena Štekar-Vidic

kustosinja Čebelarškega muzeja

verena.vidic@mro.si

Slovensko čebelarstvo ima dolgo tradicijo. Znanje in veščine se stoletja prenašajo iz roda v rod in se nadgrajujejo, za komunikacijo med čebelarji pa so pomembna predvsem njihova združenja. Danes več kot 200 čebelarških društev združuje okoli 11.000 čebelarjev, ki se povezujejo tudi regijsko in na nacionalni ravni.

Da so se gorenjski čebelarji kot prvi na Slovenskem poskusili organizirati v združenje že pred 340 leti, priča izročilo o prvi čebelarški bratovščini. Oklicana je bila 14. aprila 1781 v cerkvi sv. Klemena na Rodinah (zdaj v občini Žirovnica), že po treh mesecih pa tudi preklicana. Toda v zgodovini je ostala zapisana kot prva smela težnja po organiziranem združevanju, srečevanju, sodelovanju in podpori čebelarstvu, ki je bilo prav v tem delu Gorenjske tedaj že zelo razvito.

Bil je to čas zlate dobe kranjskega čebelarstva. Čebelarji so s pridom izkoriščali dobre lastnosti kranjske sivke. Čebelarili so v lesenih panjih, ki so jim znali širiti prostor. Zlagali so jih v značilne čebelnjake ali pa so v njih čebele prevažali na različne lokacije, da so podaljšali pašno dobo ter omogočali večji pridelek medu in voska. Prezgodaj umrli znameniti državni čebelarški učitelj Anton Janša z Breznice je z znanjem iz rodne okolja habsburški monarhiji

Branko Čušin, Ustanovitev čebelarške bratovščine leta 1781 na Rodinah (slikano s propolisom na les, panjsko končnico)

Cerkev sv. Klemena na Rodinah 2020

in drugemu svetu dal velik čebelarški pečat. Nekdanji komendski župnik Peter Pavel Glavar, ki je pisal in deloval za domačega čebelarja, je živel tedaj na Lanšprežu na Dolenjskem. Širil je misel o vaških čebelarških zadrukah in da posameznik le v skupnosti lahko doseže cilje.

14. aprila, ko je bila ustanovljena čebelarška bratovščina na Rodinah, je bila velikonočna sobota. Oznanjena je bila pri praznični maši naslednji dan. Organizatorje je vodil rodinski duhovnik in čebelar Jakob Neboisk. Na območju od Mojstrane do Škofje Loke in od Bohinja do Tržiča je bilo v organizacijo vpisanih že 397 članov. Njena pravila so velevala plačevanje članarine 18 oz. 7 goldinarjev in vsakoletno udeležbo na čebelarški slovesnosti v rodinski cerkvi na prvo nedeljo po veliki noči. Vsako leto naj bi se za vse člane brale tudi štiri maše. Toda že v tednu do prve bele nedelje tistega leta so organizatorji spoznali, da je ustanovitev nelegalna, saj je poseben državni zakon že leta 1771 prepovedal ustanavljanje bratovščin oz. jih dovoljeval le z izrecnim dovoljenjem vladarja. Tega pa gorenjski čebelarji niso imeli. Zaman je bilo kasnejše sklicevanje zgolj na cerkveno bratovščino, ki naj bi zbirala denar za revno rodinsko cerkev, zaman zanikovanje, da se je nekaj velikega organizacijskega res zgodilo. Po poročilih zemljiških gospodov Radovljica, Bled in Kamen ter nekaj zaslišanih posameznikov je deželno glavarstvo Kranjske odločilo, da bratovščina ni prijavljena in ni dovoljena. Jakob Nebois je razpustitev oznanil 15. julija v cerkvi sv. Klemena na Rodinah.

Vir: Zaletel, P.: Prvo slovensko čebelarško društvo. *Slovenski čebelar*. 1995, št. 11, 12, 1996, št. 1, in 1998, št. 12.